

Odborníci zásadně nesouhlasí s novelou zákona o sociálně-právní ochraně dětí

- Asociace Dítě a Rodina vyzvala vládu ČR otevřeným dopisem k přehodnocení novely zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- Novela je nedostatečně připravena, obsahuje nesystémových opatření, která jsou nejen v rozporu se zájmy dětí, ale i s dlouhodobým a udržitelným fungování systému sociální péče
- Předložené znění povede k zhoršení sociálně-právní ochrany dětí a zvýší tlak na již dnes přetížené státní úřady a jejich zaměstnance

Praha, 23. ledna 2020 – Asociace Dítě a Rodina, sdružující osm desítek organizací věnujících se péči o ohrožené děti, dnes odeslala vládě České republiky otevřený dopis se zásadními výhradami proti novele zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

„Novela v tomto znění nejen že neposouvá léta opomíjenou oblast sociálně-právní ochrany dětí, ale přináší řadu zcela nesystémových a nesmyslných kroků,“ neskrývá své rozhořčení předsedkyně Asociace Dítě a Rodina a ředitelka Střediska náhradní rodinné péče PhDr. Věduna Bubleová.

„Důkazem nedostatečné přípravy této novely je až absurdní situace, kdy znění novely dokonce odporuje důvodové zprávě i analýze rizik dopadů,“ doplňuje Ing. Anna Krbcová, tajemnice Asociace Dítě a Rodina.

Odborníci v oblasti sociálně-právní ochrany dětí zaslali na ministerstvo sociálních věcí desítky podnětů a připomínek s vysvětlením důsledků předkládaných kroků. Asociace Dítě a Rodina upozorňuje na šest hlavních problematických pasáží:

1. Nezměněný příspěvek na výkon pěstounské péče

Účelem příspěvku je zajistit kontrolu a poskytnout podporu náhradním rodičům tak, aby nedocházelo k předčasnému ukončení pěstounské péče, což jednoznačně dítě poškozuje. Přestože příspěvek nebyl od r. 2013 valorizován, novela i nadále počítá s původní částkou 48 000 Kč za rok. Tento příspěvek již nyní nestačí na zajištění služeb v takové míře, jakou vyžaduje zákon.

Kvůli tomu hrozí odchod specialistů mimo obor, omezení služby doprovázení a přenesení této agendy na už tak přetížené orgány veřejné správy, což přinese mnohem složitější situaci pro zajištění řádné péče o děti v pěstounské rodině i výrazně vyšší systémové náklady. Proto Asociace navrhuje tuto částku navýšit na 65 000 Kč za rok.

2. Zcela chybí systematická právní úprava příbuzenské pěstounské péče

V novele chybí nejen komplexní úprava pěstounské péče příbuzných, ale také adekvátní nastavení systémových opatření. Příbuzenská pěstounská péče – jak dokazuje řada nezávislých studií a výzkumů – je zcela odlišná od nepříbuzenské. Pěstouny jsou často prarodiče, kteří dostanou děti do péče ze dne na den,

například po úmrtí rodičů při nehodě, a mají zcela jiné potřeby než mladý pár, který pěstounskou péči řeší svoji rodinnou situací dobrovolně a dlouhodobě je na ni s podporou odborníků připravován.

Současná podoba zákona je nastavena především z pohledu nepříbuzenské pěstounské péče, v České republice však na příbuzenskou péči připadá naprostá většina – přibližně 2/3 – případů. Asociace proto navrhuje vyčlenění příbuzenské pěstounské péče jako samostatného institutu.

3. Nekoncepčně ukotvené dobrovolné pobyty

Novela počítá s tzv. dobrovolným pobytem dítěte v zařízení zajišťujícím nepřetržitou péči v délce více než 6 měsíců. Šest měsíců je naprosto nepřijatelně dlouhá doba, zvláště u dětí mladších 3 let. Předkládané řešení povede k zneužívání „dobrovolných“ pobytů a je zcela proti zájmům dítěte. Odborníci proto navrhují zkrátit lhůtu na dva týdny.

4. Nezměněný příspěvek pro dlouhodobou pěstounskou péči

Novela nemění příspěvek pro dlouhodobou pěstounskou péči a tím rozevírá nůžky mezi krátkodobou a dlouhodobou pěstounskou péčí. Jedná se o zcela nesystémový krok, který může vést k růstu zájmu o přechodnou péči, na kterou nebude jak navázat dlouhodobou péčí.

Přitom dlouhodobá péče je z hlediska potřeb dítěte žádoucí a pro stát také ekonomičtější než ústavní péče. Dlouhodobých pěstounů je stále nedostatečné množství a kvůli tomu se rok co rok umísťují do ústavní péče zcela zbytečně stovky dětí, které by jinak mohly vyrůstat v rodinném zázemí. Asociace proto žádá o valorizaci příspěvku pro dlouhodobou pěstounskou péči o 2000 Kč měsíčně.

5. Státní příspěvek pro zřizovatele ZPDVOP na základě obsazenosti

Novela počítá s příspěvkem pro zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc ve výši 22 800 Kč, což je podle odborníků nedostatečné. Jejich návrh činí 30 000 Kč a zásadní je pro ně také změna financování nikoli na základě obsazenosti, ale na paušálním základě.

ZDVOP je krizové zařízení, které musí být kdykoli připraveno poskytnout okamžitou pomoc a z principu není možné jej financovat jako ústavní. Vypáčení alespoň části příspěvku pevně na kapacitu zařízení je naprosto nezbytné zejména z důvodu povinnosti ZDVOP provozovat zařízení nepřetržitě.

Za zcela nesystémové opatření označují experti také pobyt až 20 dětí v takovém zařízení a jako maximum žádají 12 dětí. Nižší kapacita umožňuje intenzivní a pečlivé vyhodnocování potřeb dítěte, ošetřování všech aspektů situace dítěte, a především snižování délky pobytu. V důsledku tak může být efektivnější nejen pro rozvoj dítěte, ale i z ekonomického hlediska.

6. Zamezení umísťování nejmenších dětí do ústavní péče

Novela zcela opomíjí umísťování nejmenších dětí do ústavní péče, přestože Česká republika patří v tomto směru mezi poslední země v Evropské unii. Ústavní péče se v naprosté většině případů ukazuje zbytečná, navíc zvyšuje výdaje v oblasti sociální péče a zdravotnictví, které by mohly být v souvislosti s náhradní rodinnou péčí vynaloženy účelněji.

„Jedná se jen o šest bodů z řady připomínek, ale považujeme je z hlediska dlouhodobého fungování systému za zcela zásadní,“ vysvětluje PhDr. Věduna Bubleová. **„Na jedné straně se složitě jedná o každé finanční pomoci dětem v nouzi, na druhé straně se buduje čím dál byrokratičtější systém, který je ještě méně funkční než dřív.“**

– KONEC –

Asociace Dítě a Rodina, z. s., je sdružením 78 organizací působících v oblasti péče o ohrožené děti. Svými aktivitami naplňují přání, aby každé dítě mohlo vyrůstat v rodinném prostředí. Pomáhají především dětem, které se ocitly v obtížné

situaci. Asociace sdružuje desítky společností, mimo jiné Nadaci Sirius, Nadaci J&T, Amaltheu, organizaci Lumos, společnost Rozum a cit, SOS dětské vesničky, Středisko náhradní rodinné péče a mnoho dalších organizací spolupracujících s dětskými domovy a centry pro pěstounskou a rodinnou péči.

Kontakt:

Mgr. Michael Kudela (tiskový servis)
Tel.: +420 777 663 118
e-mail: michael.kudela@ditearodina.cz

Ing. Anna Krbcová (tajemnice)
Tel.: +420 257 712 944 / +420 603 402 309
e-mail: anna.krbcova@ditearodina.cz

Příloha:

Kompletní znění otevřeného dopisu vládě ČR

Tiskové zprávy k tématu ochrany ohrožených dětí najdete zde:

<http://www.ditearodina.cz/pro-media/tiskove-zpravy>